

med en Valgmand deltager i Valget. Saa er Kommissionen til Stede, og Formanden maa da paa Forhaand søge at skaffe sig Underretning om, hvilke Præster der ønsker at beholde deres Jord, hvad de skulle have Lov til, og saa for øvrigt optage Forretningen for alle dem, som ikke gøre Indsigelse derimod. Vi have ment, at Foranstaltningen kunde gennemføres 1. April, efter at Loven er traadt i Kraft. Den Slags Love pleje jo at træde i Kraft i Foraarstiden, f. Eks. netop i April Maa- ned, og der vil da være omtrent et Aar at løbe paa til at forberede den, hvilket maatte være særdeles rigeligt. Reglerne i øvrigt for Kommissionen og dens Arbejde, mener jeg, ikke trænge til videre Forklaring.

Kommissionens Opgave er angiven i § 4. Jeg kunde gerne sige, at den har tre Opgaver. Den første er at bestemme, hvilke Arealer der skal overdrages til Kommunen; thi vi sige jo nok, at Gaardsplads, Have og saadant noget ikke skal overdrages, men for hvert enkelt Tilfælde maa der dog træffes en bestemt Disposition, thi Have f. Eks. kan jo være et noget flydende Begreb; man kan have lavet en lille Urtehave udenfor den anden Have, og der kan i det hele med Hensyn til forskellige Forhold rejse sig Tvivl, som der maa træffes en bestemt Afgørelse af, og den er Kommissionen naturlig henvist til at træffe. Dernæst skal Kommissionen fastsætte Vederlaget for Overdragelsen, og endelig skal den tage Beslutning om, hvorledes der skal forholdes med de nuværende Bygninger. Dette sidste er maaske et af de vanskeligste og ømmeeste Punkter, men det vil formentlig i Almindelighed komme til at gaa saadan til, at Kommissionen maa sikre sig en Slags Overslag over, hvordan man paa en praktisk Maade kan omdanne og forandre de nuværende Bygninger, og hvilke Beløb der vil blive Tale om enten at indvinde eller sætte til. De maa saa opføres som en Slags Fond for Præsteembedet, enten saaledes, at der bliver en Værdi tilovers, som efter almindelige Regler maatte blive Præsteembedets Ejendom, eller saaledes, at der bliver en Gæld, for hvis Afdrag Kommissionen efter vor Mening godt kunde være berettiget til at fastsætte Regler, saa at dette Forhold kunde blive fuldt afviklet.

Naar der her er Tale om Overdragelse til Kommunerne, ere Forslagsstillerne gaaede ud fra, at denne Overdragelse skal ske ved en bestemt aarlig Ydelse. Man kan gerne sætte en Værdi, en Slags Handels-

pris, om man saa vil kalde det, men der er jo ingen Grund til at foretage Udbetaling og stifte Prioriteter og den Slags Ting. En Kommune er i og for sig god nok, saa at naar den overtager Jorden med den Behæftelse og under de Forhold, som fastsættes ved de øvrige Regler, vil der ikke være nogen Betænkelighed ved, at Kapitalomsætningsspørgsmaalet for saa vidt kan lades ude af Betragtning. Det er en Selvfølge, at denne Erhvervelse gerne kan kaldes en Slags Ekspropriation, og vi have derfor ogsaa betegnet dette ved det Udtryk, at for Overdragelsen skal der gives Præsteembedet fuld Erstatning, men at der ved Ansættelsen i første Række tages Hensyn til det Nettoudbytte, som Jorden skønnes at give under almindelige Forhold. Selvfølgelig skulle de have fuld Erstatning, men de skulle heller ikke have mere, og det er sikkert, at fuld Erstatning vil som Regel være billig Pris for Danmarks Præstegaardsjord. Hvis vi regne med det naturlige Udbytte, som Præsterne under de nuværende Betingelser have af deres Jord, og som de i al overskuelig Fremtid kunne tænkes at faa af den, vil denne Jord ikke give et saa stort Udbytte, som Jord ellers gennemsnitlig giver. Det er utvivlsomt, at uagtet den som Regel hører til noget af den bedre Jord, har en forholdsvis god Beliggenhed osv., kan der ydes fuld Erstatning til vedkommende Embede, og Jorden kan dog erhverves til en Pris, som i Almindelighed maa betragtes som særdeles billig. Jeg antager, at ikke nogen vil rejse Indvending imod, at som Regel vil denne Grundregel gælde. At der kan blive Forskel i de specielle Tilfælde, skal indrømmes, men den almindelige Regel vil sikkert være, at man kan naa begge disse Ting, at yde fuld Erstatning og dog overdrage Kommunerne Jorden paa Vilkaar og Betingelser, der kunne blive adskilligt billigere og favorablere end i de allerfleste Tilfælde ved almindelige Indkøb af Jorden. Jeg skal dog nævne, at et lille Offer kunde Staten nok bringe ved at eftergive Gebyrer som Stempelafgift, Tinglæsningsgebyrer osv.

Naar nu Overdragelsen til Kommunerne er sket, skulle de udstykke Ejendommene i Lodder af en passende Størrelse, og som en passende Størrelse angives i Loven 6—16 Tdr. Land Middeljord. Selvfølgelig er der intet til Hinder for, at der kan rokkes ved disse Tal. Jeg tror dog, at det er praktisk her at skabe en anden Lille-Sted-Type end den, der er skabt i de saakaldte Husmandslove, denne Type paa de 4—5 Tdr. Land og op til den her